

Absolutna protivopoložnost na Snabditelja, pri vsjako položenie, e kancelarskijat Chovek na izkustvoto! Njama nito edno uchrezhdenie, koeto da ne krie v redicite na sluzhitelite si pone edin neosyshtestven tvorec, chiito propuski v rabotata se gledat prez prysti i sys snizhozhdenie. Obiknoveno tova e nabit epikureec, kojto njakoga otdavna bil zapochnal poema, a nikoga njama da zavyrshi romana si, idejata za kojto razkazva godini nared na vsichki. Leko e otpusnal korem, tyj kato e goljam ljubitel na vinoto. Pritezhava i sposobnost da shokira kolegite si s po-svobodnija si nachin na oblichane (dzhinsi, edro kadife, frapirashti papijonki), s koeto zagatva za ekscentrichnoto si otnoshenie kym sluzhbata i zhivota, a, da dobavim i nepremenno po-dylgata kosa, chiito oredeli kichuri postojanno padat na cheloto mu. Nadaren e s prijaten bas-bariton, a i gore-dolu umee da si syprovozhda na kitara, dokato recitira Eseninovi stihove.

Mezhdu drugoto, ne trjabva da se zabravja i tova, che tipyt Chovek na izkustvoto syshtevremenno e i kancelarskijat Don Zhuan, kojto e prelystil i izostavil dosta naivni sluzhitelki.

Ponezhe chinovnicheskata galaktika ima i sobstveno izkustvo, chrez koeto naj-obrazno izpykva cjalata j urodlivost, chinovnikyt-Chovek na izkustvoto predstavljava svoego roda vyrhoven zhrec. Imenno nego pitat vinagi, s kakyv cvjat da bojadisat koridorite na uchrezhdenieto (i nikoga ne go slushat), kakyv moket da se kupi, koi knigi da se podarjat na onezi, koito izlizat v pensija. Vedomstvenijat Chovek na izkustvoto syshto osigurjava podaryci za gostite na uchrezhdenieto. Tova sa predimno kich-predmeti ot narodnite zanajati: gusli, koito ne izdavat nikakyv zvuk, kolkoto i da gi nasilva chovek; gravjuri na gradove, manastiri; freski i epigrafi; lakirani dyrveni kratunki, ot koito rakijata proticha, shtom se nalee v tjah; sitno kovana med s vedri motivi ot nadgrobni plochi i red polezni i hubavi neshta,

koito da napomnjat na chuzhdestrannija gost za syrdechnija ni i gostopriemen kolektiv, dokato bezuspeshno shte se opitva da se otyrpe ot tjah i da gi natrapi na svoite gosti.

V dneshno vreme kancelarskijat Chovek na izkustvoto izvyrshva i oshte mnogo drugi raboti, blizki do chinovnicheskata predstava za izkustvo. Toj e maskiran kato Djado Mraz pri posreshtane na Nova godina i decata na sluzhitelite poluchavat ot nego podaryci; ukrasjava zasedatelnite zali s girlyandi ot cvetna hartija, prevryshtajki gi taka v banketni i balni zali. Ako sluchajno hobito mu e zhivopis, redovno pravi izlozhba ot svoi tvorbi v stolovata na uchrezhdenieto. Ne gi prodava, a gi podarjava na po-avtoritetnite sluzhiteli ot Rykovodstvoto. Obiknoveno tova sa shokirashti i kreshtjashti kombinacii ot temper i grafit; kartini, izraboteni ot morski midi, zyrna ot razlichni zhitni rastenija, mozajki ot ocveteni kartoncheta ili kompozicii, polucheni chrez raztapjane na vosychni pasteli s goreshta jutija. Talantyt mu naj-chesto se izjavjava v izdavaneto na STENVESTNICI, koito dnes sa syshtinska rjadkost (premahnati sa dori i v Kitaj ot 30 mart 1979 godina), no vse oshte mogat da se sreshtnat po stenite v koridorite na ZUKID.

Ne se znae sys sigurnost nito koj gi e izmislil, nito kyde sa se pojavili za prv pyt, nito koj gi e narekyl taka, nito kyde se namira pyrvata stena, na kojato e zalepen takyv. Istorijata na presata nespravedливо zaobikalja i premylchava za tozi svoj predshestvenik, vypreki che mnogo nashi korespondentski pera sa zapochnali točno tam, na stenata, svoeto pyrvo skromno sytrudnichestvo. Inache tova e bil i poslednija pyt, kogato sa rabotili bezplatno za njakakyv vestnik; STENVESTNICITE, razbira se, nikoga ne sa davali honorar. Edno e sigurno: rodili sa se v njakoja ot vojnite ili revoljuciite, kogato ne e imalo nito sredstva, nito vreme za otpechatvane na istinski vestnici. Dosega ne sym vidjal syhranen pone edin edinstven originalen

ekzempljar ot tova sredstvo za masova informacija. Dokolkoto mi e izvestno, spomenavat gi pyrvi pisatelite ot vremeto na Oktomvrijskata revoljucija. Po-kysno gi vizhdame po fotografiite ot poslednata vojna kak razkrasjavat nadupchenite ot kurshumi steni na partizanskite bazi, narodni syveti i kooperativi. Stavat mnogo populjarni v sledvoennija period. V tjah izdavat tvorbite si naj-chuvstvitelnite sluzhiteli s izjaveni hudozhestveni ili zhurnalisticheski naklonnosti. Oshte tam, na stenata, se znae koj kakvo mjasto shte zaema po-kysno, v istinskite vestnici. Avtorite na seriozni uvodni statii, napisani na pisheshta mashina „Remington”, trofej ot njakoj ekspropriiran burzhoa, sa na chelno mjasto, koeto syotvetstva na zaglavnata stranica na dneshnite vestnici. Slizajki s pogled ot tavana kym poda, naj-otdolu sa plasirani po-leki temi, kultura i razvlechenija. Tova sa humoreski, pisani s cherveno mastilo, skici, karikaturi, vinetki, epigrami, aforizmi i satirichni stihotvorenija pod rubrikata „Vrabec”. Srednata chast na stenvestnicite e otdelena za vytreshna politika, ikonomika, razoblichavane na otricateelnite projavi i, chesto, politicheska kritika. Vypreki che izlizaha v tirazh ot edin broj, imaha mnogo po-silno vyzdejstvие i poveche chitateli ot mnogo dneshni vestnici, pechatani s ofsetna tehnika, ponezhe se smenjaha vednyzh sedmichno ili dori vednyzh na petnajset dena, ta prez cjaloto vreme bivaha pred ochite na sluzhitelite, koito minavaha pokraj tjah na rabota. Horata se spiraha da vidjat dali njakoj ne e razkritikuval i tjah.

„Iznesli sa go v stenvestnika!” – se noseshe shepot, pylen sys strah ot obshtestveno poricanie. Stenvestnicite nikoga ne publikuvaha otgovor na razkritikuvanija, kaktо e spored Zakona za pechata, tyj kato ne bjaha pechatani, a pisani na ryka! Trjabva da se kazhe, che se izdavaha po slednija nachin: na naj-vidno mjasto v dadeno uchrezhdenie za stenata se zakovavashe s

pironi ili s KABYRCHETA zhylyta, a chesto i sinja ambalazhna hartija, na kojato posle zalepvaha statii, snimki i risunki. Shto se kasae do zalepvaneto, upotrebyavashe se glavno GUMIARABIKUM (gummi Arabicum) ili prosto lepilo ot bjalo brashno i voda, taka che statiite chesto izobilstvaha ne samo ot stilistichni grapavini.

Redaktorite im, za syzhalenie, ostavaha neizvestni. Edinstveno se znae, che naj-chesto proizlizat ot redovete na kancelarskite Hora na izkustvoto. V razkaza „Tuk se tovari korab”, Ilja Iif i Evgenij Petrov spomenavat njakoj si dr. Samecki, otishyl naj-dalech ot vsichki redaktori, izmisljajki dori i DZHOBEN STENVESTNIK! Ot umilenie go narekyl: „DZHOBNICHKO STENVESTNICHENCE”.

- Razberete, vestnicite trjabva da stignat do vsichki rabotnici! – govorel drugarjat Samecki. – Te ne biva da sa pogolemi ot vizitna kartichka. Shte gi razdam na vsichki. Rabotnikyt izvazhda vestnika ot dzhobcheto na vatenkata, prochita, reagira i prodylzhava pytja si...

No da se vyrnem na nashija vedomstven Chovek na izkustvoto, ot kogoto e estestveno da se ochakva skromnost, imajki pred vid negovoto diletantstvo. No kolko se zabluzhdavame! Njama po-suetna osoba ot nego. Smyrtno zavizhda na profesionalistite i mrazi horata na izkustvoto na svobodna profesija, kato gi smjata za bezpodobni i symnitelni tipove. Ako trjabva da ima rabota s njakoj ot tjah, izbira naj-posredstvenija ot vsichki! Ponezhe se e vgnezdil v chinovnicheskata byrloga, kydeto se chuvstva siguren i zashtiten ot sistemata na organizacijata, kym kojato prinadlezhi, boleduva ot osobeno izrazen strah ot svoboda, hranejki se ot vedomstvenoto vyzhishtenie na dobrodushnite chinovnici. Te vinagi shte vi kazhat, che tehnijat Chovek na izkustvoto e izkljuchiteln talant, samo che zlobnite hora tam, navyn, ne mu

go priznavali i che ako postojanno ne mu „podlagali krak”, toj shtjal da stane koj znae kakvo!

Estestveno, Chovekyt na izkustvoto zaradi edna zaplata izpylnjava njakakva syvsem prozaichna dlyzhnost, kojato mu predostavja izkljuchitelnata vyzmozhnost neprekysnato da se chuvstva zasegnat i da se oplakva ot choveshkoto nerazbirane. Sred administrativnata dokumentacija, kojato ot vreme na vreme trjabva da popylva, tuk-tam se zabeljazva po neshtichko ot stihijnostta, kojato negovite nachalnici chistjat i plevjat s vyzdishka, zacherkvajki v dokladite mu za komandirovki liricheskite opisanija na prirodata.

Dokato e samo Chovek na izkustvoto v uchrezhdenieto, vredi naj-mnogo na sebe si, no kogato mu se poveri, makar i naj-malko vlast nad drugi hora na izkustvoto, stava po-strashen ot vsjakakyv Savonarola. Vednyzh v provincijata mi se otdade vyzmozhnost v edna fabrika da posedja za malko pri Shefa na propagandata, bivsh kancelarski chovek na izkustvoto, prosperiral v posledstvie. Tochno razgovarjashe s majstora na medali, kojto na mladi godini mechtael da stane Bruneleski. Izvikali go bjaha da mu dadat porychka za znachka.

- Znachi, taka: тази значка, преди vsichko, ne trjabva da e goljama. Kolkoto po-malka e – tolkova po-dobre! Inache vi predostavjame pylna tvorcheska svoboda da ja oformite kaktto smetnete za naj-udachno.

„Vednyzh edin umen chovek!” – misli si majstort na medali.

- No, estestveno, shtom porychvame znachka za godishninata na nasheto predpriятие – prodylzhava Shefyt na propagandata, – vyrhu neja shte trjabva da bydat izgravirani dve dati: 1949, na osnovavaneto, i 1979, v kojato chestvame jubileja. Ostanaloto predostavjame na vas...

- Ne se bezpokojte! – kazva bodro majstort na medali.

- A... imate li nashata emblema? – spira go shefyt točno kogato se kani da se nadigne ot fotjojla.

- Ne. A zashto?

- Kak zashto! Na znachkata nepremenno trjabva da e postavena emblemata. Tova se podrazbira. Godinite na osnovavaneto i na jubileja mozhete da postavite pod i nad emblemata. Shto se kasae za formata, tuk ne mislim da se namesvame. Az otkraj vreme sym bil za vsjakakyv vid tvorcheska svoboda, tyj kato i samijat sym si malko chovek na izkustvoto. No ne smogvam ot zadylzheniya... Njakoj trjabva i da se zhertva!

- Znachi, emblemata i dve daty... – razsyzhdava na glas majstoryt na medali. – Shte byde malko trudno da pobera vsichko tova na znachkata i tja da ostane malka, no shte se pomycha vse neshto da napravja!

- Ne me razbirajte pogreshno – kazva Shefyt na propagandata, – no shtom, sme se hvanali s tazy znachka i izobshto, shtom se vpuskame v tova nachinanie, ne mislite li, che dobre bi bilo da predstavite po njakakyv nachin, taka, stilizirano, kakto vie umeete, nashata nomenklatura?

- Molja?!

- Spored mene, ot goljamo znachenie za nas e, che sme zapochnali s proizvodstvo na polufabrikati, za da preminem oshte na tretata godina ot nasheto syshtestvuvane kym gotova produkcija... Eto, vizhte i sam: tova e nashijat Bjuletin za dejnostta ni prez izteklija period! Znachi, v nachaloto, kakto hubavo se vizhda ot tazy diagrama, polufabrikatite sa zaemali okolo devetdeset i chetiri procenta ot syvkupnoto proizvodstvo, dokato, spored naskoro poluchenite danny za minalata godina, na verigi, stomaneni vyzheta i provodnici, izkopni, rezheshti i izmervatelni instrumenty se pada sedemdeset i shest cjaloto i tri deseti procenta...

- Izvinete, no kak... kak mislite, che shte sbija vsichki tezi neshta vyrhu edna malka znachka? – poti se uplashenijat do smyrt majstor na medali.

- Vizhte kakvo, ako az znaeh kak, njashe da vi vikam! Sam shtjah da svyrsha vsichko. Vas angazhirame imenno zashtoto ni e izvestna vashata tvorcheska reputacija.

- Dobre, tova li e vsichko? – pita majstoryt na medali, postavjajki Bjuletina za dejnostta prez iztekljia period v rozova papka.

- Zasega, vsichko! – otgovarja Shefyt na propagandata. – Shte vi pomolja samo da ne priemete kato natrapvane na mnenie tova, koeto shte vi predlozha; ne mozhe li po njakakyv nachin da ne prenebregnem i rysta na syvkupnata produkcija, kojto e dvesta osemdeset i chetiri procenta v sravnenie s trijset i deveta godina, ako vzemem za indeks sto...

- Kakva trijset i deveta?! Ta prez trijset i deveta ne e imalo i fabrika v nashija kraj!

- Bravo! Bravo! – Shefyt potupva majstora na medali po ramoto. – Pravilno. Njamalo e v dneshnija vid, kogato plasirame produkcijata si v nad trijset strani, kaktso socialisticheski, taka i kapitalisticheski! Vprochem, mozhe bi tova e interesen fakt; otbelezhet go, ako mimohodom vi hrumne neshto, za da go vmyknete v znachkata! Syshtestvuvala e naprimer, edna kovashka rabotilnica ot zanajatchijski tip, kojato e proizvezhdala izvestno kolichestvo podkovi i plugove, a ot neja po-kysno izrastvat i pyrvite proizvodstveni moshtnosti, za da se rodi, chrez slivane s ostanalite zanajatchijski rabotilnici, nashijat dneshen gigant na metaloprerabotvatelnata promishlenost, v kojto rabotjat...

- E, tova ne mozhe da stane!

- Kak da ne mozhe?! Nedejte taka, projavete malko gyvkavost! Pri dobro zhelanie mozhe vsichko! Imam ideja kak naj-dobre da se podredi vsichko...

- Kak?

- Vsichki tezi elementi trjabva da se postavjat na fona na planinskata veriga, kojato okryzhava nashija grad, a za da ne byde monotonno izobrazhenieto, oboznachete i otdelnite turistichecki punktove. Shte vidite, che shte stane! Osven tova, ako svyrzhete vsichko tova s rekata, izobrazite rabotnicheskite pochivni domove, ribolovnija klub i sportnite tereni, shte poluchite i svoeobrazen... kak da kazha – lajtmotiv...

- No znachkata... tja e malka, nali?

- Razbira se, no zabravjate, che vseki medal ima i dve lica! Njakoi neshta mozhetete da postavite i na obratnata strana. Estestveno, predvaritelno shte napravim prioriteten spisyk za licevata i za obratnata strana na medala...

- Iskate da kazhete znachkata?

- ... toest, znachkata, taka che az bih se konsultiral i s drugarite ot tyrgovskija i vnedritelskija otdeli, a mozhe bi i s njakoi kompetentni obshtinski organi...

- Tova veche njama da e znachka!

- Ami kakvo shte byde?

- Tova shte byde kapak za kazan, v kojto se vari vojnishki fasul!

- Eh, vie, horata na izkustvoto! Trudno se raboti s vas! Tvyrdoglavi ste, bratche... Dnes vi se predostavja pylna tvorcheska svoboda i pak vi e malko! Iska vi se na hljaba mekoto i na rabotata lekoto!

- Shtom stignahme do hljaba – kaza otchajanijat majstor na medali, – kakvo shte kazhete, ako vkljuchim v kompozicijata i restoranite na „Obshtestveno hranene”, tyj kato e izvestna grizhata vi za horata?

- Eto, tova mi haresa! Musish se, bratche, musish se, a naj-nakraja ti hrumva blestjashta ideja! – preminava na „ti” s majstora na medali Shefyt na propagandata.

- I ne samo tova! – prodylzhava ekzaltiran majstoryt na medali. – Mozhe bi shte e neobhodimo da vkljuchim i turskata krepost kato simvol na staroto, a televizionnija retranslator – kato simvol na novoto vreme? Staro i novo – ramo do ramo, a? Kak vi se struva?

- Izkljuchitelno! Znam si az kogo da vikam! A pyk vsichki ostanali bjaha zapeli da objavjavame konkurs za znachkata! I kakvo? Nikoj, estestveno ne se javi. Znachi, kakto se dogovorihme! A shto se kasae do tova kak shte izglezhda znachkata, oshte vednyzh podchertavam: tova predostavjame na tebe i, kak da se izrazja, na tvoeto tvorchesko vyobrazhenie... Samo napred! Srokyt beshe do vchera! Tolkova.